

GARMER & THESINGER EXPRESS

Maandelijks Nieuwsblad voor Garmerwolde
Thesinge en omstreken

12e jaargang december 1988

Er gebeurde in het veen wel meer dan zuipen

Jan van Dijk woont in de L. v.d. Veenstraat, is getrouwd met Marga Wagenaar en heeft twee zoontjes. Als deze krant verschijnt zal hij drie kinderen hebben. Hij geeft les in aardrijkskunde en geschiedenis. Samen met zijn vriend Willem Foorthuis heeft hij een uitgeverij: grafische begeleidingsdienst. Dat houdt in dat zij zorgen dat er een manuscript komt als mensen bijvoorbeeld een dorpsgeschiedenis op papier willen zetten. Ook maken zij folders zoals b.v. over het Damsterdiepcircuit, of een toeristisch boekje voor Nieuweschans.

Jan noemt zichzelf "regionaal historicus" en dat is de reden, dat de GT eens met hem ging praten.

Waarom regionaal historicus?

Dat is een heel bewuste keuze. op landelijk niveau werken al heel veel mensen, misschien wel teveel. Maar de landelijke geschiedenis kun je alleen bijstellen als de regionale bekend is. Daar is dus werk, want voor de regionale geschiedenis moet je heel veel graafwerk doen in oude archieven en vooral aan families vragen of ze nog gegevens hebben. Willem en ik hebben voor onze doctoraalscriptie het onderwerp de Annerveense Heren compagnie gekozen. Daar bestond geen archief van. We hebben dus alles moeten construeren aan de hand van de families die er in zaten.

Hoe kwamen jullie op de

Jan van Dijk (foto: Janet Jansen)

Annerveense Heren compagnie?

Het onderwerp kwam van professor Buist die bezig was met een boek over Drenthe en niemand wist wat van de A.H.C. We hebben hiermee de geschiedenis van één veencompagnie aange-toond. Andere compagnieën zijn weer anders, het beeld wordt zodoende genuanceerd. Veel mensen praten alleen maar over de mistoestanden in Drenthe, over armoedige turfstekers die op blote voeten, vol jenever en

zeer achterdochtig in armzalige plaggenhutten woonden. Maar lange tijd is het turfsteken een eerbaar beroep geweest. De Annerveense Heren compagnie heeft van 1750-1815 tussen Veendam en Annen gefunctioneerd.

Wat gebeurde er dan?

De Heren van Drenthe hadden geld geïnvesteerd in de compagnie en produceerden turf. Even ter verduidelijking: **Veen** zit nog in de grond **turf** is gestoken. Om turven uit hoogveen te kunnen steken

was meer nodig dan goed gereedschap alleen. Het veen moest namelijk eerst gedeeltelijk drooggelegd worden, omdat anders de vorm van de turf niet behouden bleef. Dit noemde men het aftappen van het moeras en dat gebeurde door middel van een stelsel van kanalen, wijken, sloten en slootjes. Het ene jaar werd er een slootje gegraven en het volgende jaar werd deze verdiept. Het jaar daarop werd er een wijk van gegraven, tot in de zandlaag onder het veen. Zo ontstond er een stelsel van afvoerwegen. Er werd voor gezorgd dat niet al te grote stukken veen ontwaterd werden, omdat dan de kwaliteit van het veen achteruit ging. Men was bang dat het veen zou gaan scheuren. Was het veen zodanig dat er met turfsteken begonnen kon worden, dan werden er groepen arbeiders samengesteld. In deze ploegen zaten ongeveer 6 à 9 mannen die het werk - naar kunnen - verdeelden. In zo'n ploeg zaten turfstekers, kruiwagens sjouwers, voorarbeiders en handlangers. Andere beroepsnamen die voorkomen zijn: gravers, ringers, vuurders, vulders, zandschietters en grup-pelders.

En de A.H.C.?

Het gehele verveningsproces was aan erg veel voorschriften en ordonantiën gebonden. De stad Groningen was belangrijk in de handel met turf, want alle gestoken turf werd verhandeld in de stad. De kwaliteit, afmetingen en prijzen moesten voldoen aan de eisen van Groningen. Maar de compagnie hield zich niet per definitie alleen met turf bezig. Eén van de Heren, Lambertus Grevijlink, liet b.v. huizen bouwen voor zijn werkne-

mers. Hij hield zich bezig met het maken van een dorp en het ontwikkelen van landbouw. Want "Die landen moet je toe maken". Zoniet, dan zou iedereen weer vertrekken. Ook werd er geld aan schippers gegeven, scheepswerven. Zo'n compagnie hield zich dus ook met politiek bezig, creëerde een hele infrastructuur.

Wanneer ontstond dan de armoede?

Tussen 1850-1870 wordt de Heren compagnie opgeheven om de eenvoudige reden dat de heren overlijden. Hij blijft verder bestaan als Annerveense compagnie. Deze compagnie handelt in stukken grond met veen, in onroerend goed en maakt het gebied geschikt voor kleine verveners. ± 1870 wordt het slecht in het veen maar in 1914 leeft het weer helemaal op, omdat er geen steenkool meer wordt uitgevoerd. Tot 1918 heeft Z.O. Drenthe ook wel "het Nederlandse Californië". Er is een enorme toestroom van mensen en er worden happen geld verdiend. In 1918 willen Engeland en Duitsland weer geld verdienen en stort de markt in Drenthe in. Dan pas krijgt de "turf" een enorme slechte naam. De klap is hard aangekomen want er was erg uitgebreid en veel geïnvesteerd. Tegen 1939-1940 kwam er weer een opleving in het turfsteken. In de tijd dat het slecht ging in het veen bestond er het systeem van de "verplichte winkelnering". Dat hield in dat je het geld dat je verdiende bij de baas ook

weer uitgaf aan de baas b.v. voor het kopen van eten. De geldstroom bleef op die manier binnen het bedrijf. Zo niet, dan was de werkloosheid alleen maar groter geweest.

Nog even een persoonlijke vraag

Je woont nu 2 jaar in Garmerwolde. Bevalt het je? „Het bevalt mij, Marga en de kinderen prima. Ik zou alleen nog willen weten of iemand een oude kerkklok bezit. Die zou ik graag willen hebben want ik ben een echte klokken-freak.”

Elisabeth Foeken.

Brieven uit Brazilië

Op ons verzoek schreven de oudste kinderen Hardeman over hun ervaringen in Brazilië.

Zaterdag 29-10-'88

Beste Thesingers

In ben Naäma, kennen jullie mij nog wel? Ik ben 13 jaar, 5 december word ik 14. Ik woon in een wit huis met palmbomen er voor (3). Dat huis staat voor de Igreja Evangelica Reformada (zo heet de kerk hier). Op school gaat het goed. Van sommige vakken kan ik rustig een nul halen. Dan heb ik gemiddeld nog een 7 en ga ik dus over. Of ik speel? Niet vaak, ten-

minste door de week niet. Dan heb ik het veelste druk (huiswerk maken en studeren). Ik zit in de 7e klas. Of ik de taal moeilijk vind? Nu niet meer. Toen we hier pas woonden wel, maar dat is te begrijpen. Ik heb nog wel contact met iemand uit Thesinge namelijk, de jullie welbekende Petra Apoll. Aan het eind van dit jaar hopen we naar Nederland te gaan. Dus als er nog meer vragen zijn bewaar die dan nog even. Het weer is hier goed. Het is nu lente, dus niet koud. Overdag warm en 's avonds wordt het wat frisser. Er komt vanavond een groep hier in de kerk zingen "Concórdia" genaamd. Dat zijn studenten die voor dominee aan het studeren zijn. Morgen gaan wij naar Paraí do Sul. Naar het weeshuis wat daar staat. Mendel, Selma, Debora en mijn vader en moeder gaan om half 8 al weg. Want mijn vader gaat daar preken om half 10. Om ± half elf of elf uur gaan ze naar Paraí. En ik stap om 2 uur op de bus naar Paraí samen met een vriendinnetje van mij want zij past niet meer bij ons in de auto. 's Middags blijf ik bij haar eten. De proefwerken zijn zo'n beetje voorbij. Maandag en dinsdag nog een proefwerk en misschien vrijdag nog een. Dat was het zo'n beetje. Tot het eind van dit jaar. Tot ziens. Tchou Tchou, Naäma Hardeman.

Carambei 28-10-'88

Beste vroegere dorpsbewoners

Wij hebben een hoop vragen

ontvangen die we moesten beantwoorden voor de Garmer- en Thesinger Express. Ten eerste: Hoe heet ik? Mijn naam is Mendel Immanuel Hardeman en ik ben 11 jaar. Ik woon hier in Carambei, tegenover de kerk. Wij hebben een grote tuin met een zandbak en wij hebben achter het huis een kippenhok met 8 kippen en 2 hanen. Verder hebben wij 1 konijn, 4 kuitentjes en 2 kleine gansjes. Als je achter ons huis staat en je kijkt achteruit, zie je op zo'n 30 km. een stad liggen. Naast de kerk staat een staatsschool, maar dat is niet onze school. Op school gaat het goed. Mijn cijfers zijn ook goed. Wij hebben school van 8.30 tot 10.00 uur en dan hebben wij een kwartier pauze. Om 10.15 begint de school dus weer tot 11.45. Dan gaan we naar huis, eten. Om 1 uur begint de school weer tot 2.30. Dan gaat de bel en we mogen naar huis, een uur vroeger dan in Nederland. Ik heb eens in de week hollands les. Dan lezen we drie kwartier uit een boekje en dan doen wij nog 3 kwartier lesjes, in het nederlands natuurlijk. De rest is op school braziliaans. Ik heb de volgende vakken: rekenen, taal (portugees), taal (nederlands), geschiedenis, natuurkunde, meetkunde en gymnastiek. Ik zit in de 5e klas. Onze school gaat tot de 8e klas. Hoe en wat wij spelen? Nou, wij knikkeren, op school en thuis. Hoe het klimaat is? Nou, het is hier 's winters warmer als in Nederland zomers, maar het kan hier ook koud zijn, maar het sneeuwt hier heel soms. De

Motor of bromfiets MOTORENHANDEL Joop Noordhof

Bovag-lid

Levering van alle soorten
rijwielen, motoren,
bromfietsen

ZUNDAPP - KREIDLER - GARELLI
VESPA - TOMOS - YAMAHA
FANTIC

○ Alle kleuren en modellen uit voorraad
leverbaar ○ Vele accessoires en onderdelen
○ Prima service en reparatie

RIJKSWEG 15
GARMERWOLDE
TELEFOON 05902-1624

Werkplaats 's maandags de gehele
dag gesloten.

Goederen gebracht
in de L. v.d. Veenstraat 3
Garmerwolde,
(050-413045)
worden vrijdagavond
thuis gebracht.

Tevens:
Suède-reiniging,
stoppage en
kledingreparatie.

Goed voor uw goed

ELEKTRO STEREO HI-FI TELEVISIE

E. Havenga

Oude Rijksweg 9
Garmerwolde
050-416425

Onroerendgoedburo R. v.d. Veen Thesinge

– Bemiddeling bij aan-
en verkoop van:

- * woonhuizen
- * boerderijtjes
- * bedrijfspanden
- * agrarisch O.G.

– Verzorging van hypothe-
ken voor div. banken.
– Aanvragen en verzorgen
van gemeente garantie.

R. V.D. VEEN,
Kapelstraat 7,
9797 PJ Thesinge.
Tel.: 05902-2689 (gedl.
door de Ned. Fed. van
Makelaars in onr. goed)

laatste keer hoorde ik dat het in 1976 had gesneeuwd. Het is hier lente, want hier gaat het anders. Als het in Nederland winter is is het hier zomer, en als het herfst is, is het hier lente, zoals nu.

Verder hoe de taal is? Nou, wij spreken Portugees, dat lijkt op Spaans. Het is een moeilijke taal om te leren, maar na een lange tijd hebben wij het toch geleerd, tussen de Brazilianen in. Verder, of wij contact hebben? Nou, daar vraag je me wat. Ik heb contact met Jeroen Blokzijl, maar hij moet niet boos zijn als hij het leest.

In december komen wij naar Nederland. We gaan hier 1 december vandaan, om ongeveer 60 dagen te blijven. Mijn hobby's zijn: postzegels sparen en merken van alles en nog wat sparen. Als iemand in Thesinge of Garmerwolde postzegels met mij wil ruilen, schrijft hij of zij mij maar een brief met postzegels van allemaal landen, dan stuur ik postzegels van Brazilië terug. Mijn adres is: Mendel Hardeman, Av. dos Pioneiros 1887 C.P. 1036 84.170 Carambei, P.R. Brazilië.

Harmonie behaalde een 2e prijs op het jaarlijkse concert concours te Hoogezand

De Muziekvereniging Fanfarekorps „H.S.” Hoogezand Sappemeer was dit jaar de organisatie van het K.N.F.-concours op 5 en 6 november j.l.

Plm. 30 verenigingen uit Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel namen met plm. 1100 muzikanten deel aan het concours in 't Kielzog. De corpsen streden sportief om de beste plaatsen. De jury bestond uit de heren B. Joosen, L. van Diepen en P. Bakker, die de corpsen beoordeelden op 1. Zuiverheid, 2. Klankgehalte en klankverhouding, 3. Techniek en articulatie, 4. Muzikale uitvoering, 5. Samen spel en ritmiek, 6. Opvatting en tempo.

De corpsen kunnen uitkomen in de derde - tweede - eerste afdeling - uitmuntendheid, ere- of vaandelafdeling. De derde afdeling is de laagste, de vaandelafdeling de hoogste concoursklasse. De muziekvereniging „Harmonie” Garmerwolde kwam uit in de 2e afd. Voor elke afd. geldt dat twee werken worden uitgevoerd. De Harmonie speelde het verplichte muziekstuk „Phantasie ueber ain Vesperlied” van Ted Huggens en behaalde hiermee 138 pt en het keuzeweek „Little Portrait” van André Waignein. Hiermee behaalde het 132 pt, samen 270 pt, dit was ruim voldoende voor een tweede prijs.

Wilma

TE KOOP GEVRAAGD

Een korrelvergroter voor de doka. A. v.d. Meulen, tel. 2578.

Til-JUFFEN IN HET HUWELIJKSBOOTJE

Hidda Jager & Hardy Seinhorst

Karin & Jan-Hendrik Annema
1-9-'88

GEZIEN...

dat u bij Vos Optiek meer bril krijgt voor uw geld. Grote keuze in uiterst betaalbare monturen van de bekende merken met betrouwbare garantie en service

GEHOORD...

Dat u voor een deskundig advies ook bij een

HUORAPPARAAT bij Vos Audio moet zijn.

Fida Erkend
(Huisbezoek op afspraak)

VOS OPTIEK AUDIO

OUDE EBBINGESTRAAT 65 - 9712 HE GRONINGEN - TEL. 050-129102

Installatiebedrijf
Fa. W. KOOI & Zn.

MIDDELBERT
050-416263

ENGELBERT
050-416217

**GAS - WATER
ELECTRA**

HOUT, PLAATMATERIAAL
voor zeer scherpe prijzen

- * 1e kwaliteit
- * Ruime sortering
- * Goede service
- * ook voor: lijzwaren, verf, keukens, tuinhout, kasten

VRIJBLIJVEND PRIJSOPGAVE

GRATIS BEZORGING
behalve
schermen
siergagies
bietsen

**HOUTMARKT
NIJDAM**

Woldweg 6-8 - Ruischerbrug
Telefoon 050-416135
Gratis op maat

Tegenover wijk Lewenberg

Juffrouw Kikkerbil woont niet meer in onze dorpen

ELF NOVEMBER WAS DE DAG.....

Op school hadden we op creatieve middag met juf Greet een lampion gemaakt. Eerst hadden we nog zwart papier gekregen, daar moesten we figuurtjes op tekenen en die daarna uitprikken. Toen moesten we met potlood de figuurtjes op alle vier de kanten van de lampion tekenen in het midden. Na het uitprikken ging er doorzichtig papier achter het zwarte karton.

Op Sint Maartensdag zelf gingen we 's ochtends voor juf Karin zingen en 's middags voor juf Greet.

Om kwart voor vijf waren Christiaan, Richard en Arjelle bij mij en toen gingen we lopen. Het was al schemerig. We begonnen aan het eind van de Schutterlaan. We kozen uit deze liedjes: 'Sint Maarten, de koeien hebben staarten' - 'Sint Martinus Bischoep' - '11 november is de dag' - 'Wij kijken vanavond geen TV' en 'Ik kom voor u iets zingen'. Daarna zijn we naar de Kerkstraat gegaan, daarna zijn we naar de Moeshorn, toen naar de Luddestraat, kapelstraat en de Dijk. Er gebeurde ook iets grappigs. Een oude mevrouw gaf Smartiedoosjes. En mij heeft ze een leeg smartiedoosje gegeven. Ik zei toen 'Ik weet niet of u het weet, maar dit doosje is leeg' en toen zei de mevrouw 'Ja, erg mooi weer-tje inderdaad'.

We hebben drie uur en een kwartier gelopen. Zelfs mijn kleinere zusje heeft twee-en-een-half uur gelopen omdat het zo mooi weer was. Dit was de eerste keer dat ik zulk mooi weer had met Sint Maarten.

Nou komt er wat ik allemaal gekregen heb. 8 Zuurstokken, 3 taa-taai poppen, 3 grote mandarijnen, 7 kleine mandarijnen, 2 salmiak-ballen, 3 letters als zuurtjes, 4 pakjes kauwgum, 10 lollies, 4 spekkies, 3 rollen zoute drop, 4 mini-repen, 2 doosjes smarties, 3 snoepstaven, 1 kauwgum-staaf, 1 mes als snoepje, 2 fruitella-sticks, rolletje fruitzuurtjes, 2 koetjesrepen, 1 chocolademunt, zak chips, noga-blok, schattig klein rolletje, peper-munt, snoep-kikker, doosje salmiak, zakje met gezichtje en pijp (ook snoep).

Er waren ook cadeautjes: 1 zakdoekje met 6 knikkers erin, 1 ingepakte muis, 1 ingepakt gezichtje, 1 lieve heersbeestjes-gum, 1 potlood, 1 sjabloon, 1 ballon, goudgeverfde walnoot, en een tegoedbon voor een zaklantaarn! Soms waren de cadeautjes bij de mensen al op, omdat er zoveel kinderen liepen dit jaar!

Ik had vijf gulden en vijftien cent aan kwartjes en stuivers en dubbeltjes!

Een hele mooie zuurstok en het leuke rolletje pepermunt

vond ik de leukste dingen. Van de cadeautjes vond ik het zakdoekje met knikkers en een lintje eromheen het leukste.

Rosa Heuvelmans.

Jessica kwam mij om kwart over vijf ophalen, het was toen bijna donker. Eerst gingen we de Schutterlaan richting Lageweg doen aan onze kant en daarna terug aan de overkant tot de brug.

Sint Maarten lopers. Jan & Jantine Hofstede. (foto: A. v.d. Meulen)

Toen deden we de Kerkstraat en daar kwamen we Sandra en Linda tegen, die zeiden dat je aan de Molenweg een zaklantaarn kreeg, daar gingen we toen snel heen. Na de Molenweg gingen we naar het H. Ridderplein, Moeshorn, Bakkerstraat, Kapelstraat, Kapeldwarsstraat, Luddestraat, Havenstraat, een stukje van De Dijk, Singel, toen de rest van De Dijk naar de brug. Als laatste onze kant van de Schutterlaan.

De liedjes die we zongen zijn: 11 november is de dag, Sint

Maarten, Sint Maarten is jarig vandaag..., Sint Maarten, Sint Maarten, de koeien hebben staarten.

Van al het opgehaalde snoep heeft Tessa het liefst de spekkies en Jessica ook.

Tessa Remkes en Jessica Blaauw

Gelukkig was het droog. Vorig jaar regende het en dan gaan de lampionnen kapot. Deze keer dus niet gelukkig! We zijn heel Thesinge bijna rondgegaan. Om half acht

was ik weer thuis. Ik heb wel 75 verschillende snoep opgehaald: smarties, drop, lolloes, spekkies, kauwgum, zuurtjes, chocoladebeestjes, marsen, mily-ways, snickers, taai-taais, mandarijnen, geld (f 4,55) en nog meer snoep. De twee leukste dingen vond ik de zaklantaarn en een bloembolletje van Janet. We zongen de liedjes: „St. Maarten, St. Maarten, de koeien hebben staarten” en "Elf november is de dag".

Bij meester de Boer begonnen we te zingen en toen

Schoonheidssalon

"ANIC"

- plantaardige en dierproefvrije cosmetika
- gespecialiseerd in behandeling van acné (Hayoun methode)
- collageen behandeling
- elektrisch ontharen

Behandeling op afspraak
05902-2418 G.N. Schutterlaan 21, Thesinge

DROGISTERIJ-PARFUMERIE-REFORM-SCHOONHEIDSSALON

DE VRIES

WINKELCENTRUM LEWENBORG GRONINGEN TELEFOON 050-410608.

DE MEUBELKIST BLANKHOUTEN MEUBELEN

showroom:
Zuiderkuipen 1
050-139393

openingstijden:
ma. t/m vr. van 11.30-18.00 uur
zaterdags van 10.00-17.00 uur
werkplaats: Grasdijkweg 8
Garmerwolde
050-417517

Specialist in ladenkasten, keuze uit ± 300!! standaardmaten

Verder: bedden, hoogslapers, stapelbedden, buro's, hang-en legkasten, grenen tafels en stoelen, boekenkasten, wandrek-combinatiesysteem.

EIGEN WERKPLAATS DOET KWALITEIT EN BETAALBAARHEID SAMENGAAN!

waren we het liedje vergeten, toen moesten we wel erg lachen!

Het was een leuke avond. Volgens mijn ouders is de tandarts en ook heel blij mee. Doei!

Olivia

Maartje en ik (Carin) hebben met Sint Maarten in Garmerwolde veel snoep en geld opgehaald. Daarvoor hebben wij de volgende lijst gemaakt: 25 lollies, 11 taaitaais, 11 zuurstangen, 9 doosjes smarties, 15 mandarijnen, 2 appels, 4 gesuikerde pepernoten, 6 marsjes, 7 snickers, 22 spekjes, 8 bounty's, 7 brosjes, 6 milky way's, 3 zoute dropstaafjes, 16 bisrolletjes, 3 chocolade reepjes, 4 raiders, 4 speculaasjes, 6 speelgoedjes, 2 balisto's, 6 fruitstaafjes, 2 merci chocolaadjes, 2 snoep horloges, 12 kauwgummetjes, 2 kaartjes, 2 zeepjes, 2 walnoten, 2 keelsnoepjes, 6 weet ik veel snoepjes en f 15,45.

Najaarsvergadering Dorpsbelangen Garmerwolde

Op 31 oktober j.l. hield Dorpsbelangen haar najaarsvergadering. Enkele hoofdpunten op deze avond waren o.a. de speeltuin, de feestweek, het dorps huis en de tuinkeuring.

De speeltuin aan de Oude Rijksweg is nog steeds niet in gebruik. De reden daarvoor is, dat de grasmat nog niet goed genoeg begroeid is om er zware speeltoestellen op te plaatsen. I.v.m. het natte weer in het voorjaar kon er pas laat gezaaid worden en toen het eenmaal gezaaid was, kwam het graszaad zeer moeizaam op gang door de wekenlange droogte. Om vernieling van het terrein te voorkomen, wordt gewacht tot-dat de grasmat sterk genoeg is en het is nu de bedoeling volgend voorjaar het terrein in gebruik te nemen.

Uit het verslag van de feestweek bleek, dat alle evenementen goed verlopen zijn,

zowel voor de deelnemers als publiek en we kunnen terug kijken op een geslaagde feestweek. De feestweekcommissie heeft op haar laatste vergadering besloten voor 1989 wederom een feestweek te organiseren. Mieke Welling was bereid gevonden verslag te doen over het wel en wee van het dorps huis. Binnenkort zal er weer een aanvang genomen worden met de renovatiewerkzaamheden o.a. de ingang en aanpak van de vloeren in de zalen. In samenwerking met Rederijkerskamer 'Wester' zal er een nieuw toneel gecreëerd worden (de zgn. podiumcommissie). Verder werden er deze avond mooie bloemstukken uitgeleend aan prijswinnaars van de tuinkeuring. (De winnaars zijn reeds bekend gemaakt in de oktobereditie).

De lezing van Amnesty International, afd. Ten Boer genoot de volle aandacht van de zaal en interesseerde een ieder. Het was een duidelijke uiteenzetting waar de instantie zich mee bezighoudt, met name de pogingen om in Turkije gevangenen vrij te krijgen die daar zonder schuld worden gemarteld en vastgehouden.

Tijdens de rondvraag bleek dat de verkeersveiligheid in het dorp een ieder bezig hield, op wat voor manier dan ook. Vooral de oversteek Rijksweg en het zware verkeer op O.Rijksweg zijn grote problemen. De gemeente heeft toegezegd ons op de

hoogte te houden i.v.m. een te bouwen sluis in het Eemskanaal en daaruit voortvloeiend mogelijk een verbindingsweg aan te leggen tussen de Rijksweg en de O.Rijksweg, dit laatste op verzoek van Dorpsbelangen, en zodoende het zware verkeer op de O.Rijksweg te mijden.

Een nuttige najaarsvergadering met veel belangstelling.

Vera van Zanten

Nieuwe sluis

Wederom wordt er bij Garmerwolde een sluis gebouwd, ditmaal in het Eemskanaal.

Dat hier een sluis komt is nodig vanwege het enorme verval dat ontstaat tussen Delfzijl en Groningen. Door de aardgaswinning daalt de bodem. Deze is bij Delfzijl 55 cm en bij Groningen praktisch nihil. Dit zou betekenen dat al het water letterlijk naar zee zou stromen als er geen sluisen waren om het tegen te houden.

Deze sluis, een z.g. pandscheidingsluis, wordt gesitueerd tussen de waterzuivering en waar het Slochterdiep in het Eemskanaal komt. Met de voorbereidingen wordt gestart in 1989. er wordt in 3 fasen gebouwd, eerst wordt er een omleidingskanaal gegraven, daarna wordt de sluis gebouwd en tenslotte wordt de stuw aangelegd.

De planning is dat het geheel in 1995 gereed is. De totale kosten worden geraamd op 53 miljoen gulden, die door de provincie en de NAM opgebracht worden.

Detta v. d. Molen

Op de kruising Lageweg-Schutterlaan trof de fotograaf dit bord aan (foto: A. v. d. Meulen)

foto film
merema
geluid

**VOORDELIJGER IN
'SWERELDS GROOTSTE
MERKEN...!**

winkelcentrum „Iewenborg“
tel 414779
Groningen

AUTOBEDRIJF

dikkend

GARMERWOLDE 050-416051

HET JUISTE ADRES VOOR:

- onderhoud en reparaties
- carrosserie werkzaamheden
- schade taxaties
- verkoop van ieder merk auto
zowel nieuw als gebruikt

Inruil en financiering mogelijk

EÉN UIT DE VELE...

Jeugdafdeling tafeltennis sv „GARMERWOLDE”

Onder de noemer van de sportvereniging Garmerwolde vallen een aantal sporten. Eén van die sporten hebben we eruit gelicht. Dat is het tafeltennis geworden en dan speciaal het tafeltennis voor de jeugd. Met één van de leden, Ronald Bouwman, heb ik er een gesprek over gehad.

Eerst enige zakelijke informatie: aantal leden: 8, wanneer begonnen: 1984, bestuur: valt onder sv Garmerwolde, wanneer kan de sport beoefend worden?: op vrijdagavond 8-9 uur, plaats: sporthal Garmerwolde, wie kan er lid worden: in principe iedereen, meest geschikte leeftijd vanaf 10-12 jaar, kosten: f 37,50 per half jaar, als je lid bent van de sportver. dan f 25,- per half jaar, kennis-makingsmogelijkheid: iedereen kan komen kijken en meespelen.

Hoe is de jeugdafdeling ontstaan?

Een aantal jongeren had wel belangstelling voor tafeltennis. Er was ook wel een tafeltennisclub in Garmerwolde, maar de beoefenaars hadden gemiddeld een te hoge leeftijd om goed met de jongeren te kunnen samenspelen. Een van deze spelers heeft toen gezegd, de jeugd gaat apart spelen en ik wil de training wel verzorgen. Die

speler is Ed Welling.

Is het een intensieve training?

Dat valt erg mee, we leren alle basisslagen, maar verder spelen we zuiver recreatief. Voor elke speler is het een sport die we naast een andere sport beoefenen, maar wel met ontzettend veel plezier.

De jonge tafeltennissers met trainer Ed Welling. (foto: Janet Jansen)

Na een uurtje tafeltennis gaan we ons nog een half uur uitleven met een ander spelletje zoals basketbal of volleybal. Dat iedereen het leuk vindt, blijkt ook wel aan de opkomst. Gemiddeld komen er 7 van de 8 jongens.

Het valt me op, dat je zegt van jongens, zijn er helemaal geen meisjes lid?

Nee, en waarom weet ik eigenlijk ook niet. Meisjes kunnen evengoed lid worden, maar hebben er misschien minder belangstelling voor.

Spelen jullie ook wedstrijden?

Nee, we doen niet mee aan een competitie of iets dergelijks. Wat we wel doen is meedoen aan de sportrecreatie die de gemeente Ten Boer elk jaar organiseert. Dit jaar hebben we drie bronzen medail-

les gewonnen.

Nog even over het tafeltennis zelf, is het erg ingewikkeld en zijn er nog veel bijkomende kosten?

Op beide vragen is het antwoord nee.

De enige investering die je zelf moet doen is het kopen van een batje. De prijs hier-

van is ong. f 20,-, verder is alles in de sportzaal aanwezig: te weten 4 tafels. Het is een gemakkelijke sport om te leren. Bijna iedereen heeft het vast wel eens gespeeld in de vakantie of thuis, wij hebben ongeveer dezelfde spelregels.

Er wordt om gespeeld wie het eerst met de opleg mag beginnen, degene die hierbij het eerste punt scoort begint met de opslag. Om de vijf opslagen wordt er gewisseld. De partij is afgelopen wanneer één van de spelers 21 punten gescoord heeft, maar dan moet er wel minimaal 2 punten verschil met de tegenstander zijn. Als dit niet zo is, wordt er doorgespeeld tot het verschil er is. Gemiddeld duurt een partij ongeveer tien minuten.

Het is een ontzettend leuke sport, we zijn een leuke ploeg en zolang we er de tijd voor hebben hopen we er nog lang mee door te gaan.

Detta v.d. Molen.

Stoomfluitjes

Als u uw fiets of oude onderdelen kwijt wilt, kunt u bellen naar G. van Zalk of M. Munstra, tel. 05902-1780 of 05902-2065 Thesinge. Wij kunnen uw fiets ook zwart verven voor f 8,00 of schoonmaken voor f 1,00. Wij halen uw fiets op!

REDAKTIE ADRESSEN

Redactie Garmerwolde: Carel Hazeveld, Peta Jurjens, Elisabeth Foeken, Detta v.d. Molen, Janet Jansen (fotograaf), Tineke Werkman.

Redactie Thesinge: Andries v.d. Meulen (fotograaf), Joanne v.d. Meulen, Truus Top, Joep de Bree, Chrétiën Schouteten.

Eind-redactie Garmerwolde: Elisabeth Foeken, L. v.d. Veenstraat 2, tel. 050-416355.

Eind-redactie Thesinge: Chrétiën Schouteten, Lageweg 26, tel. 05902-2086.

Lay-out: Gonnje Pater

Tekeningen: Ad van Zalk

Administratie: Peta Jurjens, L. v.d. Veenstraat 15, 9798 PK Garmerwolde, tel. 050-416094. Bank: Rabo Garmerwolde, rek.nr. 32.07.05.749 giro v.d. bank 916938.

Abonnementsgeld f 17.50 p.j.

Kopij inleveren: steeds vóór de 15e van de maand.

Schildersbedrijf H. HOFSTEDE

verf - glas - behang - klompen - laarzen -

9797 PC Thesinge,
G. N. Schutterlaan 28,
telefoon 05902-1957

Voor aardappelen, groenten, fruit, exotische vruchten en primeurs gaat U naar de

echte
Groenteman

Groentehal
VEGTER
Ten Boer

Tel. 2592 - Ten Boer
Tel. 1368 - St. Annen

Dorpshuis "de Leeuw"

Voor uw:

BRUILOFTEN
FEESTEN
RECEPTIES
VERGADERINGEN
ZALENVERHUUR
050-416244

Oude Rijksweg 6
Garmerwolde

Koffieconcert van „De Alpenjagers”

Goedag, ook weer even kienken, Moi, bist ter ook weer, Ook even weer in Gaarmwol, dat kon je heuren in de hal van 't dörpshoes „De Leeuw”, op zondag 13 november.

Roem 170 mensen kwamen weer luusteren noar „De Alpenjagers”. Ze bluizen der weer lustig op los en Roelf Stol en Reinette zongen der ook weer bie noatuurlijk. Der wer zulfs n tango speelt. In Muntendam hadden ze in september weer n eerste pries in de wacht sleept en dij nummers werden ook speelt vanzulf. As oetsmieter werd t Slavenkoor van Verdi speelt. 't Was weer n haile gezellige mörgen en ik zol zeggen tot volgend joar mor zet din mor nait weer in de aankondiging dat om twaalf uur doan is.

Janna Hazeveld.

Wist u dat:

- De Thesinger middenstanders jaarlijks een dag uitgaan met elkaar?
- Zij voldoende ruimte hebben in één Gall-busje?
- De groep bestaat uit ± 9 personen die zich die dag ontspannen door te vissen en tot slot ergens lekker te eten?
- Er in Thesinge na St. Maarten geen één snoepje meer over was om uit te delen.
- De G&T verlegen zit om nieuwe redactieleden?
- De G&T een nieuwe fotograaf zoekt voor Garmerwolde?

”Jantje Beton”

De opbrengst van de collecte voor het Nationaal Jeugd-fonds bedroeg f 506,85.

Puffenstuf reünie

7 oktober '88

De discotheek Puffenstuf heeft na negen stille jaren weer een avond volop gedraaid voor meer dan 100 oud-discogangers. Stonden ± 10 jaar geleden de fietsen en brommers onder het fietsehok, nu was dit leeg, maar de Kerkstraat stond nu vol met automobielen. Een bewijs van de welvaart. Even historie: in de winter van '69 kwamen enkele tieners toen rond de leeftijd van 16 jaar op het idee om een 'soort' disco te beginnen. Oude radio's, platenspelers en versterkers werden aangesleept, en daar was de disco. De naam Puffenstuf is van Kees Boer en het komt waarschijnlijk uit een jeugdserie. Voor de omgeving en het dorp was het een begrip. Veel medewerking hadden we van de ouders, nu wisten ze tenminste waar de jeugd zat. De gereformeerde kerk had vertrouwen in de zaak en stelde de zaal ter beschikking. Achteraf kunnen we stellen dat we dat vertrouwen niet hebben beschaamd; we hoefden in die tijd slechts één keer voor de kerkeraad te verschijnen. We begonnen de eerste avond met bergie op en bergie af en zo is het die negen jaar ook gegaan wat betreft de bezoekersaantallen. Die varieerden tussen de 30 en 150 bezoekers. Nadat de discotheek 9 jaar niet had gedraaid kwam Stoffer Havinga op het idee om nog eens terug te keren naar de sfeer van Puffenstuf. Hij kon

gebruik maken van een ledenlijst van 1976 en al deze mensen hebben een uitnodiging gehad om deze zeer bijzondere avond bij te wonen. De oude Puffenstuffers kwamen vanuit het hele land, van

kwaliteiten. Eén verschil was er met 9 jaar geleden. Er was nu een soort cafeetje ingericht, buiten de discozaal. Daar kon worden bijgepraat en oude foto's worden bekeken. Gelukkig dat die ruimte er was, want praten in een discotheek is puur onmogelijk en daar was nu meer behoefte aan dan vroeger. Nogmaals, het was heel

Peter Heidema en Gerard Plijter

Utrecht tot Damwoude en van Appingedam tot Onderdendam. Oergezellig was het met al die muziek uit de zestiger jaren. De discjockey's van toen groeiden weer naar het oude niveau. Vooral good old Jan Vegter kreeg er niet genoeg van en kon bijna geen afstand doen van de microfoon. Ook Arnold Zuur, één van de oprichters, en de technische man in het begin, voelde zich direkt weer thuis. Zijn vrouw stond versteld van de nu naar boven komende

gezellig en iedereen was het erover eens, dat dit voor herhaling vatbaar was. Het was een succes mede dankzij een zeer goede organisatie door Stoffer Havinga en de medewerking van alle aanwezigen. Waarschijnlijk zal er over 2 jaar voor de dertigers een herhalingsoefening zijn, maar dat zal voor niemand een probleem zijn als dezelfde ingrediënten aanwezig zijn van 7 oktober j.l.

Peter Heidema

uw brood wordt natuurlijk gebakken door

**Warme Bakker
TEUN MEINDERTSMA**

Winkelcentrum Lewenborg, tel. 415222
Selwerd, tel. 778455

Claremaheerd 47
Beyum Oost, tel. 421452

creatief centrum

**STOELDRAAIERSTRAAT 35 - GRONINGEN.
TELEFOON 050 - 132453.**

Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, afd. Garmerwolde

PLOOIEN EN ONTLOPEN.
Dat was de titel van het discussie onderwerp op de bijeenkomst in oktober.

"Aan de hand van een schets van de maatschappij van 1945 tot 1985 te zien of de Bond de veranderingen in deze maatschappij heeft gevolgd en tevens hoe haar visie op de toekomst zal zijn: "De bond op weg naar 1990". Is het aanbod van onze afdelingsprogramma's maatschappelijk ook aktueel of moeten we eens een taboe doorbreken; moeten we soms ook eens praten over zaken, waar we tot nu toe met een boog omheen liepen?

Moeten we meer naar buiten laten zien, hoe we als Bonds-

vrouwen over aktuele onderwerpen denken?"

Over dit alles werd gepraat onder leiding van mevrouw A. Laarman-Prins uit Nieuwe-Pekela.

Programma 1988/1989:

- 14 december
Kerstkaarten maken o.l.v. mevrouw A. Freye-Wiersema.
- 14 januari
Nijjoarsverziende m.m.v. Bareld Lunsche.
- 15 februari
Jaarvergadering. Jan Noordhof vertoont dia's van Garmerwolde.
- 15 maart
Excursie naar de Brandweerkazerne.
- 22 maart
Lezing + dia's over het

Zeehondenopvangcentrum Pieterburen.

- 19 april
Lezing over dementie door de heer Schuiling.
- 17 mei
Lezing over de Staphorster klederdracht.
- ?? mei
Excursie naar Hortus "De Wolf" in Haren.

Cursussen

Ontspanningsoefeningen voor vrouwen

Spinnen

Zijde schilderen.

Inlichtingen bij de presidente Frouwke Schuur-de Vries, tel. 050-416394 of bij de secretaresse Jannie Westershuis-Bakker, tel. 050-417794.

Janna Hazeveld

Kreatieve kursus

Na de zomervakantie zijn wij begonnen met het geven van creatieve cursussen.

Op woensdagmiddag een cursus voor kinderen van ± 6 tot ± 11 jaar en op de maandagavond voor jongeren van $\pm 12 - \pm 20$ jaar. Er is met enthousiasme gewerkt en we willen graag laten zien wat er allemaal is gemaakt.

Daar een **tentoonstelling** op 14 december van 18.00-19.30 uur. U bent van harte welkom.

Na de kerstvakantie beginnen we met een nieuwe creatieve cursus. De cursus is 10 x 2 uur en de kosten zijn f 40,-. De cursusdagen blijven maandagavond van 18.45 uur - 20.45 uur voor jongeren van $\pm 12 - 20$ jaar en woensdagmiddag van 14.45 - 16.45 uur voor kinderen van $\pm 6 - 11$ jaar.

Ook overwegen we om bij voldoende belangstelling op een ochtend een creatieve cursus te geven. Deze cursus zal dan ook 10 x 2 uur gaan duren en de kosten zijn f 40,-. De inhoud van de cursus wordt in overleg met de cursisten bepaald.

Alle cursussen worden gegeven in de Knutselkamer (naast de voormalige pastorie).

Mocht U/je belangstelling hebben voor de creatieve cursussen dan kunt u zich (kan je je) voor inlichtingen en aanmelding wenden tot:

Lieske 050-416196, Christien 05902-2065.

Arjan Hazeveld, de bezorger van de G en T is naar Dronten vertrokken waarbij hij aan de Hoge Landbouwschool agrarische plantenteelt studeert. Lokke en Saartje Schuling zijn zijn opvolgsters geworden voor het bezorgen van deze krant. Wij wensen hen veel succes!

Kerkdiensten

Gereformeerde kerk Thesinge-Garmerwolde

- 4 december: 9.30 u. Gezamenlijke dienst, dr. van Oeveren, Leek; 14.30 u. ds. Van der Vliet, Groningen
- 11 december: 9.30 u. dr. Broek-Roelofs, Paterswolde; 14.30 u. drs. mevr. De Jong-Wiersema, Drachstercompagnie
- 18 december: 9.30 u. dhr. Lergner, Groningen; 14.30 u. ds. Dijkstra, Vries
- 24 december: Kerstnachtzangdienst: 19.30 u. in de Herv. kerk in Thesinge; 21.00 u. in de Herv. kerk in Garmerwolde
- 25 december: 9.30 u. ds. Nagelkerke, Haren; 14.30 u. ds. Edelman, Bedum
- 26 december: Gezinsdienst

Fiscaal aantrekkelijk en goed voor later: Levensverzekering met lijfrenteclausule.

Een levensverzekering met lijfrenteclausule betekent nu minder belasting betalen en straks meer inkomen. Hoe dat precies in elkaar zit en of het ook aantrekkelijk voor u is, kan onze verzekeringsadviseur u precies vertellen. Kom eens langs voor een vrijblijvende offerte.

Rabobank
geld en goede raad

